

Pe pošti prejemnik:
za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „
V upravnštvu prejemnik:
za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ 50 „
mesec : 1 „ 70 „
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narečnice in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.
Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6, uri popoldne.

Stev. 201.

V Ljubljani, v torek, 2. septembra 1902.

Letnik XXX.

Liberalna deželnozbornska večina proti ljudstvu.

„Slovenski Narod“ včeraj pravi, da je sklicanje deželnega zbora nemogoče. On si morda misli, da je sklicanje deželnega zbora odvisno od uredništva „Slov. Naroda“ in da je deželna vlada odvisna od uredništva „Slovenskega Naroda“. Znano je, da so se naši poslanci izjavili, da so pripravljeni z vso močjo pospeševati zadevo o uravnavi Mirne. S tem je katoliško-narodna stranka pokazala, da je vedno pripravljena delati za ljudske koristi. Liberalcem za ljudske koristi ni mar, to so pokazali tudi to pot z zgoraj omenjeno „Narodovo“ izjavo.

„Narodova“ izjava nekako hoče namigavati, da bi liberalci, ako vlada radi Mirne skliče deželni zbor, delali obstrukcijo. Kljub temu „Narodovemu“ protestu pa vlada deželni zbor prav lahko skliče. Mi smo storili svojo dolžnost s tem, da smo se izjavili za odločno sodelovanje pri tej zadevi, — vse posledice, ako se ne izvrši zadeva, padejo torej na liberalno stranko. Vladi se ni treba za „Narodovo“ izjavo čisto nič zmeniti, ampak skliče naj deželni zbor v ta namen, da se odobri kredit za uravnavo Mirne, in potem hočemo videti, ali bodo imeli slovenski liberalci v deželnem zboru žalostni pogum, da bi to velevažno gospodarsko zadevo obstruirali. Sedaj sta, kakor rečeno, v tej zadevi odgovorni liberalna večina in — vlada.

„Narod“ zdihuje, da so „klerikalci navihani“ in da hočejo, da bi se v deželnem zboru reševale samo one stvari, katere oni hočejo. S tem „Narod“ priznava, da hočemo, da se rešijo zadeve, ki imajo za ljudstvo pomen, a liberalci ravno teh zadev nočejo. Pozno so prišli na to, da se nobena stvar ne bo obravnavala, kateri katoliško-narodna manjšina v naprej ne pritrdi. Dolgo časa so rabili, da so uvideli, kako jih ima naša stranka popolnoma v roki.

„Slov. Narod“ včeraj v uvodnem članku sploh samo zdihuje. In posebno ga boli njegove občutno nežno srce zaradi — „zlobnosti klerikalcev“, ko pravi:

„Rednega delovanja deželne zbornice ne bo. Tega ne puste, da bi deželni zbor se bavil z vsemi potrebami dežele in prebivalstva, da bi rešil vse te obilne zadeve, ki čakajo rešitve, in dovolil tiste podpore, ki jih deželni odbor ne sme dovoljevati.“

Na to odgovorjamo: Dolžnost večine je, skrbeti za potrebe dežele in prebivalstva. Ona je za to odgovorna. Če smatra večina za potrebne n. pr. podpore za po toči oškodovane, za vodovode in slične stvari, naj se obrne do katoliško-narodne stranke in vpraša, ali je zadovoljna, da se o tem obravnava. In pri vsaki resnični potrebi ljudstva bo katoliško-narodna stranka vedno pripravljena pritrditi. Če se večina ne obrne do katol. narodne stranke, zanemarija svojo dolžnost. Odgovorna je za vse, karkoli se ne reši, kakor je tudi odgovorna sedaj za vse zle posledice pri uravnavi Mirne.

Liberalci naj bodo prepričani, da katoliško-narodni poslanci ne bodo zamudili svoje dolžnosti in da bodo ljudstvo dobro poučili o pravih dejanskih razmerah, da bo ljudstvo s pretom kazalo na odgovorno tripereno deteljico: dr. Tavčarja, Grassellija in dr. Schafferja.

Sedaj imajo liberalci najlepšo priliko pokazati, v koliko so resnični prijatelji ljudstva, pri uravnavi Mirne pa bo pokazala tudi vlada, ali je dovolj energična, da se postavi tudi takrat, kadar se gre za korist ljudstva. Dolžnost deželne vlade je, skrbeti za ljudstvo, ne za liberalce.

Shod v Vipavi.

„Slovenski Narod“ je strašno žalosten glas dal od sebe, ko je zvedel, da bo katoliško narodna stranka v sredi volivnega okraja liberalnega poslanca Božiča priredila javen shod.

Vedel je, da se bo na tem shodu pokazalo pravo mnenje Vipavcev, katerim so pri zadnji deželnozbornski volitvi razni liberalci z njihovimi „prijatelji“ z raznimi sleparijami usilili Božiča. Vipavci so dobro razumeli pomen tega shoda in prihiteli so nanj v velikih množicah. Liberalce je moralo kar stresati, ko so kmetje v posameznih oddelkih uprav po vojaško organizirani korakali ponosno skozi Vipavo na zborovalni prostor „Pri Hribu“. Vsi prostori „Pri Hribu“ so bili kmalu napolnjeni, polno je bilo dvorišče, polni gostilniški prostori. Gotovo je bilo navzočih do 1600 mož. Sredi množice so stali reditelji s trobojnimi slovenskimi trakovi na prsih.

Množica je vedno bolj naraščala in navzočim liberalcem je vedno bolj zmanjkovalo sape. Naposled jim je sapa tako pošla, da niso dali nobenega glasu več od sebe. Tem gromovitejšje pa je zadonelo, ko sta došla državna poslanca dr. Šusteršič in Žitnik: »Živio Šusteršič!« »Živio Žitnik!«

Shod je otvoril dekan vipavski dr. M. Erjavec. Prvi je govoril g. dr. Šusteršič. Dejal je, da je položaj v deželnem zboru kranjskem sedaj glavna stvar. V deželnem zboru kranjskem se bo izvajal boj mej politično poštenostjo in med protiljudskim rovarjenjem. S pestjo smo pokazali v deželnem zboru, da ljudskih pravic ne pustimo prikrajšavati. (Ob teh besedah nastane nepopisno odobravanje. Iz sto in sto grl doni: Prav ste storili! Tako naprej!) Dr. Šusteršič: S pestjo smo pokazali, da se ljudstvo ne da več slepariti in s pestjo bomo branili ljudske pravice, če drugače ne bo. (Gromovito odobravanje. Govorniku prirejajo zborovalci velike ovacije.) Dr. Šusteršič: Ne bo miru, dokler se ljudstvu ne da pravica! (Zopetno dolgotrajno odobravanje. Klici: »Ne smete odnehati!«) Govornik se ozre na razmerje glasov v dež. zboru in opiše krivico, ki se dela ljudstvu s tem, da ima 6000 mestnih in veleposestniških volivcev več poslancev, nego 37.000 kmetov. Vsak izmed Vas, pravi govornik, ima več pomena za državo kot vsak tistih nemških baronov v veleposestvu. Zato je vsak kmet, ki še z liberalci drži, ali zloben, ali je pa izdajalec svojega stanu. Razmerje kakeršne so bile v dež. zboru doslej, ne trpimo več. Ljudstvo si pribori večino! (Klici: Hočemo jo!) Liberalci pravijo, da so napredni, in vendar pravijo, da je sedanje razmerje v deželnem zboru pravo. (Klici: Za sužnjost delajo! Mi ne maramo biti sužnji liberalcev!)

In ni čuda! Kdo pa je liberalce? Na kmetih je liberalce navadno eden največjih oderuhov, ali pa kak pijanec. Ali se bo ljudstvo dalo od take bande komandirati? (Tu nastane pravcati vihar mej zborovalci. Kmetje vzdigujejo pesti in soglasno zadoni:

Nikdar! Nikdar! Baron Rechbach: »Tega ne morem dopustiti!« Klici: »Živio dr. Šusteršič! Mi se od liberalcev več ne pustimo komandirati! Proč z liberalci!« Dr. Šusteršič: Ves pošten živeli je na naši strani. Na naši strani je prava narodna inteligenca, ki je udana svojemu cesarju. Nam prav nič ne imponira liberalna »inteligenca«, kateri je evangelijski »Slovenski Narod“.

Ali niso to tisti ljudje, o katerih sem rekel, da so »banda«? Kdor s takimi ljudmi drži, ki se lažejo v »Narodu«, ta je pri tej bandi! (Okrajni glavar Rechbach: Tega ne dopustim! To je sovražstvo stranke proti stranki!) Baron Rechbach grozi, da bo shod razpustil. Dr. Šusteršič: Kar sem rekel, ni nič nepostavnega. Liberalna stranka ni vredna, da bi jo sovražili. Zaničujemo jo! (Zborovalci glasno pritrujejo. Vse kliče: »Mi smo za Vami!«) Baron Rechbach uvidi, da je najmodrejšje umolkneti, kar tudi stori in potem ves čas molči.)

Dr. Šusteršič nadaljuje svoj govor in pravi, da se liberalcev nič ne bojimo, ker so večinoma ignorantje. Z uma svitlim mečem se ne moremo bojevati s takimi ljudmi, zato smo govorili z njimi v njihovem jeziku. Govornik preide na nastop poslanca Božiča v deželnem zboru in pravi, da je s tem nastopom, da se je kot edini kmečki poslanec pridružil liberalcem, storil nekaj, radi česar ga vipavska dolina ne bo več volila. (Soglasni klici: Nikdar več!) Poslali ga bodete v vipavski špital, s katerim je postavil spomenik liberalni inteligenci. Govornik pravi, da bi poslanci od boja za svoje osebe pač lahko odnehali, a kot poslanci ljudstva ne smejo, ker jim tega ljudstvo ne pusti in ker bi je z odnehanjem izdali. (Klici: Tako je!) Liberalcem je sedaj ušel pogum pod ničlo in pričeli so zopet govoriti, da se jim kmetje radi našega postopanja smilijo. (Smeh.) Prav imate, da se smejejo. Povsodi, kjer to pravim, se kmetje smejejo, ker liberalce dobro poznajo in ker vedo, da bi, ako bi se jim kmet res smilil, že tekom 40 let, odkar imajo oblast v rokah, lahko kaj za kmeta storili. Večina deželnega zbora je odgovorna, da skrbi za potrebe dežele, ki pa niso n. pr. gledališče itd. Deželni denar se mora rabiti za namene ljudstva, za druge potrebe pa se ne sme porabiti niti en vinar. Ljudstvo ima preveč nujnih potreb, da bi se denar porabil za gledališče.

V svoji zadregi so pričeli liberalci pisariti tudi v židovske liste, kjer se vsak teden o razmerah na Kranjskem kaj zlažejo. Taka laž je v židovskem časopisu izšla zopet te dni. Pisali so, da naša stranka ni edina glede dež. zbora, da so nekateri poslanci bolj zmerni in da ti hočejo prekrizati načrte dr. Šusteršiča, (Smeh) da bodo ti doslegli, da se bomo udali liberalcem. (Klici: Nikdar!) Mi smo in ostanemo edini. (Tako je. Živio!) Vsakdo pač dobro ve, da če kdo med vojsko, ko se gre za popolno strmo-glavljenje liberalcev, če kdo sredi vojske zapusti zastavo, da mu bo ljudstvo pokazalo pot ven iz javnega življenja. (Hrupno pritrujevanje.) Kdor v vojski postane izdajica, tega v vojski ustrelje. In če bi bil Peter ali Pavel, ki bi to storil, tedaj bi mu ljudstvo pokazalo, da nima v njegovem imenu več pravice nastopati. (Tako je!) Tako bi ljudstvo reklo. Ali tega ni potreba. Vi, kakor tudi katoliško narodni poslanci razvidijo, kaj je njihova dolžnost. Ako bi moral biti tak dež. zbor, kakoršen je sedaj, bolje da ga ni. (Dolgotrajno odobravanje.) Skoda za troške.

Ali bo ljudstvo dobilo moč in pravico, ali pa dež. zbor ne bo. To velja enkrat za vselej, potem naj pa liberalci pišejo v židovske časnike, kar hočejo in naj se tudi dež. predsednik na glavo postavi! Naše ljudstvo je pretrpelo že vse drugačne vlade, kot je vlada barona Heina. On je osebno prav prijeten človek in osebno nimamo nič proti njemu. A vedno homo povdarjali, da mora dež. vlada iti z ljudstvom in ne sme podpirati tistih, ki so proti ljudstvu. Mi se vlade barona Heina nič ne bojimo. Na Dunaju sem čul, da ostane baron Hein še tri leta na Kranjskem. To je najhuša kazen zanj, če tri leta ne bo avanziral, in mi tudi vemo, da zadaj redko kedaj kaj boljšega pride. (Smeh.)

Dr. Tavčarju, katerega Vipavci posebno radi tega poznajo, da je nastopal proti razdelitvi vipavskih gozdov, sedaj tudi ni všeč ljudsko gibanje in pričel je prositi škofa posredovanja. Nam je škof veliko prevzvišen, da bi ga vlačili v dnevne politične boje. Brez škofa bomo izvojevali ta boj, kakor smo ga brez škofa pričeli.

V postopanju stranke odločuje popolnoma neodvisno katoliško narodna stranka sama. In ta stori vedno to, kar ljudstvo hoče, ker v političnem boju naj odločujejo ljudske koristi.

Govornik se ozre na razne liberalne laži in hujskanje liberalnih listov v zadevi ubitega duhovnika Mikliča in pravi, naj se vlada ne čudi, ako ljudstvo proti takim razmeram vstaja in ako pride proti takim razmeram do viharja. Vlada miži. Nedavno je bil pred okr. in dež. sodiščem g. Mirko Perhavec oproščen, ker je očital bivšemu županu Hrovatinu, da je uradno lagal. Tisti državni pravdnik, ki je v goski aferi imel vse polno opravila, sedaj molči!

G. državni pravdnik, ali ni Hrovatin zakrivil zlorabo uradne oblasti? Sto stvarjo se bomo še bavili.

Po nekaterih občinah na Vipavskem, kjer imajo še liberalci večino v obč. odboru, se bližajo občinske volitve. Liberalci groze, da bodo tistim, ki bi volili z našo stranko, odpovedali posojila iz liberalnih posojilnic. Komur bi se radi volitev kaj takega zgodilo, dobi posojilo pri nas brez vsakih stroškov. Sedaj naj se pa držnejo liberalci odpovedati posojila!

Govornik poziva zborovalce, naj prihite dne 12. okt. v Ljubljano v sedež liberalizma in dež. vlade. Ta dan naj pokaže ljudstvo, da hoče in zahteva pravico — splošno in enako volivno pravico. Dr. Tavčar je dejal, da se bomo morali ponižno obnašati, jaz pa pravim, da se bodo morali liberalci ponižno obnašati. Izzivati se ne bomo dali od nikogar! (Gromoviti klici: »Tako je! Mi pridemo!«)

Po zborovanju priredimo romanje na sv. Goro, kjer na grobu kardinala Missie prisežemo, da ostanemo njegovim načelom zvesti vsikdar! (Ponavljajoče se pritrujevanje.) Na grobu kardinala Missie priredimo dne 13. oktobra tudi ljudski tabor in upamo, da se nam tedaj v obilem številu pridružijo tudi katoliško-narodni goriški Slovenci. Mi hočemo pokazati, da smo pripravljeni če treba, tudi z žrtvami izvojevati si pravice!

Dolgo časa so po govoru doneli »Živio« klici dr. Šusteršiču. Vladalo je nepopisno navdušenje, ki se je ponavljalo tudi med

govorom dr. Žitnika, katerega priobčimo jutri.

Zaupnico našim poslaneu in nezaupnico poslancu Božiču smo priobčili že včeraj. Poslanec Božič naj bo prepričan, da nikdar več ne bo poslanec vipavsko-idrijskega okraja, ako bo vlada gledala na to, da se sleparije, ki so se v tem okraju pri zadnjih volitvah godile od liberalne strani, ne bodo več ponavljale.

Po zborovanju so goški pevci prepevali navdušene pesmi. Po celi Vipavi pa so poneli možje zborovalci iskro novega navdušenja za pravično stvar, ki bo tudi v tem okraju gotovo zmagala.

Ministerske konference.

Trgovinski minister baron Call se je v nedeljo povrnil s potovanja po Češkem ter se sestane takoj danes z ministerskim predsednikom, da se razgovarjata o carinskem tarifu. Jutri se vrši ministerski svet, ki se bo glasom poročil v dunajskih listih pečal z izgotovitvijo proračuna in nagodbenim vprašanjem. Sklepi tega ministerskega sveta se poda Koerber v Budimpešto k sklepnim razpravam o nagodbi. Razprave se vrše, kakor sta včeraj na Dunaju določila Koerber in Szell, v četrtek, 5. septembra. V to svrhu se poda avstrijski ministerski predsednik s svojimi ministerskimi tovariši v Budimpešto že v sredo zvečer. Konference mej Koerberjem in češko-nemškimi zastopniki se torej 5. septembra še ne prično.

Razpor mej štajar. socialisti.

Na zadnji deželni konferenci štajerske soc. demokracije se je pojavil velik razdor mej sodrugji. Stranka se je ločila v pristaše strankinega glasila »Arbeiterwille« in somišljenike sodruga Marschetza, ki z vodstvom lista ni zadovoljen in ki hoče v najkrajšem času odkriti razne lepe stvari, posebno še proti načelniku strankarske blagajne. Sedaj si ustanovi Marschetzeva stranka nov list z imenom »Der Volksanwalt«. Osnovali so si dotični odbor ter jeli nabirati delnice po 10 K. Z ustanovitvijo lista se bo kajpada razpor le še bolj poostiril, če bo le denar porabljen v namen, v kateri so ga vplačali.

„Morsko oko“.

Prvi del glavne razprave mejnarodnega razsodišča v Gradcu je bil včeraj končan. V zadnjih sejah je vseučiliški profesor dr. Balzer na podlagi neizpodbitnih fakt dokazal, da pripada preporno ozemlje Avstriji in torej Galiciji. V posebni izjavi je koncem svojega govora povedal, da zastopniki Galicije neomajno vztrajajo pri svojih prvotnih zahtevah. Po tem govoru je bila razprava prekinjena ter se je včeraj podala vsa komisija na lice mesta. Pri lokalnem ogledu bo na povabilo razsodišča prisoten tudi inženier in profesor v Curihu Ferd. Reiter kot strokovnjak. Po vrnitvi iz Galicije se sodišče bržkone snide zopet v Gradcu. Tu bodo najprej oboestranski zastopniki oddali svoje konečno mnenje v javni seji; sklepanje ter konečna razsodba bo pa tajna. Dan sklepnih obravnav se naznani po listih; bržkone se to zgodi 9. ali 10. septembra.

Socialistiško gospodarstvo.

Vzor soc. dem. gospodarstva z občinskim denarjem je podala bivša soc. dem. večina v marzelskem občinskem zastopu. Pred nedavnim, kot smo javili, so bili bivši soc. dem. gospodarji v Marzeltu popolno poraženi in prišli so na krmilo krščanski možje, ki so takoj jeli pometati po mestnih blagajnah. Zasledili so lepe reči. V mestni blagajni je manjkalo za tekoče leto 2,600.000 frankov, v celi enajstletni dobi pa, odkar so bili na krmilu ti vzor-gospodarji, je zmanjkalo okroglo 14 milijonov. Kam je izginil ta denar, se dosedaj še ni moglo konstatirati, dognalo bo pa prej ali slej sodišče, ki se bo brezdvomno pečalo s to afero.

Vatikan in kulturni boj v Franciji.

Prvotno poročilo pariških listov, da je Vatikan po svojem zastopniku v Parizu že odločno protestiral proti znani gonji ministerskega predsednika Combessa, se vsaj ofcielno ne potrjuje, in se torej še vedno sme trditi, da Vatikan molči. Ta molk se pa v raznih listih tolmači zelo različno. Pariški

»Figaro« meni, da Vatikan radi tega doslej še ni doposlal nikakega protesta, ker se boji, da bi francoska vlada ne odposlala iz Rima svojega poslanika, ki pomeni zanj zadnji preostanek svetne suverenitete in je močna obramba proti aroganci italijanske vlade. Ta razlog je pa kajpada zelo jalov, kajti suvereniteta papeževa vendar ne sloni na kakem francoskem poslaniku. Pomisliti treba, da Francija v celi dobi 52 let, odkar je ofcielna Italija zasedla Rim, ni ugovarjala proti temu ropu ter sploh ni ničesar storila v zboljšanje žalostnega položaja jetnika v Vatikanu. Pravega vzroka temu, da sv. oče le molče prenaša bridki udarec, je iskati maveč le v tem, ker bi Francija brezdvomno takoj odpovedala konkordat, kar bi imelo neizmerno slabe posledice za katolike in še posebno za francosko duhovščino. Vzroki so torej resno cerkvene narave, ne pa strah pred odpoklicanjem francoskega poslanika.

Iz brzejavk.

Demonstracije v Zagrebu. V nedeljo so se pojavile pred uredništvom »Srbobrana« burne demonstracije radi nekega, Hrvate žalečega članka v tem listu. Policija je prišla več oseb, mej temi tudi nekega obč. odbornika. V Nikoličevi ulici se je množica ustavila policiji ter je jo naglala s kamenjem. Policija je rabila orožje ter je bilo ranjenih več oseb. Nekega stražnika so vrgli raz konja. — Deželno-zborna volitve na Moravskem se vrše, kakor javlja »Tagesbote«, v drugi polovici oktobra. — Rektorjem budimpeštanskega vseučilišča je za prihodnje šolsko leto izvoljen profesor medicine dr. Rethy. — Samostojno parlamentarno policijo dobe v Budimpešti. V to svrhu se pomnoži kraljeva-kronska straža za 60 mož. — Avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand se ne udeleži vojaških vaj v Nemčiji radi bližnjega veselega dogodka v rodbini. — Vojni minister André o v zgoji. Francoski vojni minister je te dni na nekem banketu dejal, da treba delavcu odvzeti vzgojo, ki škoduje duševni in materieli svobodi, in mu nakloniti čisto svetno vzgojo. — Cesar Franjo Jožef potuje v Rim. Glasom vladnega lista »Montags-Revue« se delajo priprave za potovanje našega cesarja v Rim na način, ki bi ne žalil ne Vatikana in ne Kvirinala.

Nevedni ošabnosti odgovor.

Iz Smlednika, 1. sept.

Dopisniku »Sl. Naroda« in »Gorenjca« iz Smleške župnije bodi enkrat za vselej povedano, da mu na njegove satanske laži ne odgovorjam, dokler se ne podpiše. Da pa mu ne bo treba vedno le pisati o naši Marijini družbi, povem mu, da imamo pri nas tudi »Čebelico« (če vé, kaj je to?), v katero je naša mladina v 3 mesecih vložila K 875.80! V kratkem bo ustanovljena farna knjižnica, in če nam Bog zdravje dá, bo ob svojem času v Smledniku tudi posojilnica. Da nima kapelan v veselicami Marijine družbe nobene sreče, to je najbrž le Vaša srčna želja; resnica pa je, da sta se obe predstavi jako dobro obnesli. Če ne verjamete, pojdite povprašat v »Ljudsko posojilnico«, kjer je vloženih 270 K kot čisti dohodek obeh predstav.

»Hujskanja« pa iščite pri oni olikani družbi, ki je pred par dnevi v gostilni napojila nekega delavca, da bi šel potem v župnišče zmerjat kapelana. Delavec pa je imel več pameti v petah, kakor vsa družba v glavi; zato je pil in nazadnje rekel: Zmerjat' pa pojdite sami, jaz nimam vzroka! — Tako je, smleška »inteligenta«!

Vojteh Hybásek
kapelan.

Književnost in umetnost.

Spomen knjiga iz Bosne.

Pod tem naslovom je izdal ravnokar vrhbosanski kaplot prekrasno knjigo v vzorni dragoceni opravi. V njej je prvi del posvečen biskupskemu jubileju Strossmayerjeve v m u. Poleg več veličastnih slavospevov sledi popis »Zlatne mise«, Strossmayerjev spis o slovanski liturgiji in daljša pesem Martičeva »Slavica«.

Drugi del popisuje razvoj bosenske biskupije do turškega gospodstva. Obširno popisuje knjiga bosenske cerkvene in politične razmere v 12. stoletju in v prvih desetletjih 13. stoletja. Potem pa sledi zgodovina in popis djakovske škofije, katera je prevzela mesto nekdanje bosenske stolice, ko so Turki vzeli Bosno.

Tretji del popisuje stare verske borbe s Katarini, do pada Bosne. Nato sledi zgodovina katoliške cerkve v Bosni v dolgi in mučni dobi od l. 1463 do 1878. Na eni strani se naštevajo grozne krivice, katere je pretrpela cerkev pod turškim jarmom, na drugi pa krasni vspehi, katere je dosegel tudi tu Kristusov nauk. Od l. 1878 do najnovejše dobe sega zadnji del bosenske zgodovine. Pred vsem se popisuje vrlo misionsko delovanje frančiškanskega reda. Sveta stolica je uredila l. 1881 hierarhijo, in pod nadškofom Stadlerjem se je začelo cerkveno življenje krepko in lepo razvijati.

Knjigo sklepa obširen popis djakovske stolne cerkve. Pred vsem moramo pohvaliti krasne slike, katerih je 137 v vzorno finem tisku. Med njimi so krajepisne podobe in portreti. To delo je častna knjiga za Bosno. G. uredniku kanoniku Sariču moramo čestitati na prekrasnem uspehu.

Dnevne novice.

V Ljubljani 2. septembra.

Slovesen sprejem cesarja v Buzetu. Iz Buzeta smo včeraj zvečer dobili naslednje poročilo: Ob 10.40 peljalo se mimo postaje Buzet Njega Veličanstvo. Duhovništvo celega dekanata, uradništvo in polno ljudstva — računa se ga do 2000 — poklonilo se je mimovozečemu se vladarju. Šolska mladina z rumeno črnimi in belorudečimi zastavicami v rokah pričakovala je nestrpnost dohoda vlaka, a ko je vladar pozdravu prvih odzdravljaj, mešal se je njihov drobni »Živijo« med glasove odraslih, a diške stene imele so kaj opraviti, ko so vsakemu glasu odmevale. Trobojne zastave, katere so čidi donesli k pozdravu, prilikovalale so onim na ukusno prirejenem slavoloku ob gostilni g. Franc Flega. Občnina je postavila rumeno črne in rudeče bele zastave na jedno in drugo stran postaje. Red urozen. Nebo na pol oblačno, a jako vroče.

Udeležnikom sestanka nepolitičnih društev naznanjamo, da se bodo naslovi stanovanj in druge informacije delile v »Katoliškem Domu« na Turjaškem trgu št. 1. Ondi bode posloval permanentni odsek »Slovenske kršč. soc. zveze«. Delegatje se zberov nedeljo ob 7. uri zjutraj v dvorani »Katoliškega Doma«, odkoder odkorakajo v križevniško cerkev k sv. maši, ki bo ob 8. uri zjutraj. Prosimo, naj odbori naših društev blagohotno to naznanijo vsem delegatom.

Cesar za pogorelce v Martinjaku. Prvi cesarjev generalni pribočnik je včeraj brzojavno naznanil deželnemu predsedniku, da je cesar iz svoje zasebne blagajne daroval pogorelcem v Martinjaku svoto 6000 K. **Manifestacijski shod radi tržaškega šolskega vprašanja** bo 14. septembra ob 4. uri popoldne na vrtu šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu.

Osebnosti. Profesor na realki v Mariboru gosp. dr. N. Krašsni je prestavljen na Dunaj. — Iz Černovic pride na celovško realko gosp. August Lutz. — Profesor na tržaški realki g. dr. Valentin Pollak je prestavljen na Dunaj. — Pravim učiteljem je imenovan provizorični učitelj na gimnaziji v Gorici gosp. dr. Gustav Hemetsberger, dalje g. dr. Norbert Krebs na Dunaju, ki pride na tržaško realko in v Celovcu g. dr. Karol Prodingner, ki pa je prestavljen v Kaden. Provizoričnim učiteljem na gimnaziji v Pulju je imenovan gospod Alojzij Pfreimbner.

Premembe v finančni službi. Vežbenik pri evid. uradu g. Stan. Adler je imenovan geometrom II. razr. za Črnomelj, tehnika gg. Boh. Kralik in Vinc. Bobek sta postala vežbenika. — Geometr II. razr. g. Julij Ballek je premeščen iz Primorja v Ljubljano in geometer II. razr. gosp. vit. Alf. Gspan iz Črnomlja v Krško. — Davčni nadzornik g. Val. Zungre iz Črnomlja v Radoljico, fin. koncipist g. Emil Kandar iz Ljubljane v Črnomelj. Davčna praktikanta g. Ludv. Jutraš v Ljubljani in g. Ludv. Jelčnik v Metliki sta premeščena v Metliko ozir. Ljubljano. — Fin. konceptni praktikant pri fin. ravnateljstvu g. Maks vit. Laschan je pridoljen davčni administraciji.

Učiteljske premembe na Tolminskem. G. Jos. Rakovšek je imenovan def. voditeljem na trorzrednici v Cerknem, Eliza

Jakli ravnotam za def. učitel., Fr. Uršič voditeljem na Žagi, Vikt. Vuga je premeščen kot def. voditelj iz Dreznice na Idrijo, začasno: Fr. Kokole iz Podbrda v Log. Iv. Gerželj iz Idrije v Dreznico, Jos. Semolič iz Reka - Poljice na Št. Viško Gor. Karol Gruntar iz Kamna v Idrijo, Milan Gruntar iz Tolmina v Nemški Ruč in Gizela Širca kot podučiteljica v Tolminu.

Nov lovski zakon za Kranjsko. Deželni zbor kranjski je leta 1895 sklenil, naj zakon, ki varuje zajca, ne velja za večje vinorodne pokrajine. Temu sklepu pa vlada, kakor javlja »Grazer Volksblatt«, ni pritrčila, pač pa izrazila željo, da se lovski zakon za Kranjsko sploh premeni. V to svrhu da vlada deželnemu odboru na razpolago načrt novega lovekega zakona.

Umrl je včeraj v Tratu veletržec gosp. Jos. Matewsche, dné 3. t. m. vpok. stavb. nadsvetnik g. Rih. Hänsch, strije inženierja pri tukajšnji državni železnici g. Gust. Hänscha.

Vojaške vaje v Pulju. Boini načrt za veliki cesarski manever je sledeči: Avstrijska mornarica je razdejana. Vojaštvo je v raznih drugih deželah raztreseno in ni mogoče poslati armade v Istrijo. Sovražnik je izkušal Pulj vzeti z morske strani; a se mu ni posrežilo. Zato poizkuša zdaj naskok s suhega. Po noči pripeljejo sovražne ladije vojaštvo ter ga izkrcajo med obema trdnjavama, in odhod prodero v mesto. Sovražnika bosta predstavljala pešpolka št. 87 in 97., ena baterija in eskadron dragoncev. Branila bo Pulj domača garnizija s tremi bataljoni domačega polka št. 5. Konec manevra bo jutri, 3. sept. zjutraj.

Prasnovanje sv. Feliksa v Novem Mestu, katerega telesni ostanki počivajo pod velikim altarjem novomeške kapitelske cerkve, vršilo se bo kakor običajno v nedeljo Marijinega Imena 14. t. m.

Na Ižanski cesti so hudomušni pastirčki iz Iške Loke zadnjo nedeljo zvečer navlekli kakih deset rant čez cesto. Gorjé kolesarju, ako drvi in trči ob tej pregraji, da, še celo voz ima veliko oviro. Zadnji čas je, da orožniki poiščejo te paglavce; človek si ni niti življenja svest. Obenem je tudi posestnikom velika škoda, ker jim tako porberó vso ograjo.

V Hrpeljah je včeraj cesarja sprejelo 4000 ljudi in obe veteranski društvi iz Trsta. »Živio«-klici so preglasili laške klice.

Nove poštna nabiralnice so dobili kraji: Strmec pri Vel. Lasčah, Trava, Rakitnica, stara vas pri Št. Jerneju, Suhorje, Buje, Kovor in Bistrica pri Trzinu.

Ponudbeni razpis. Na postaji državne železnice St. Mihael se zgradi poslopje za sprejemanje blaga in poveča restavracijska veranda. Ponudbe za dotična dela je vpsolati do 20. septembra ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku, kjer se izvedo tudi podrobnejši pogoji.

Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu (III/4) v Osilnici pol. okraj Kočevje proti pogodbi in kavciji 400 K. Letna plača 550 K, uradni pavšal 140 K in letni pavšal 252 K za lokalno dostavljanje poštnih pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Otvoritev mestnega vedovoda v škofji Loki bo 14. sept.

V Gradiški hoče občina nastaviti vodjo meščanske godbe, prirediti učne tečaje za obrtnike in zavarovati vse uslužbence za slučaj nezgode. Gradiščanski dopisnik v »Piccolu« se strašno jezi, kajti zgodila se je Italijanom strašna nesreča: Na pošti prodajajo dopisnice, ki imajo poleg italijanskega tudi slovenski in nemški napis, češ da ta dva jezika sta »v deželi neznana«! Predrznost iredentovska!

Razsvetljave z nafto poizkušajo zdaj v Poreču. Pravijo, da sveti kakor Auerjeva luč, stroški pa da niso večji od petrolejake luči.

V Mariboru delajo ta teden župnijski izpit sledeči gg.: Horvat Fric, Janežič Rudolf, Jurko Jan, Kolarič Anton, Kokelj Alojzij, Kosar Jakob, Krulj Franc in Štefan Peter.

Dobava žita. Vojaško preskrbovališče v Ljubljani nabavi v septembru 150 met. stotov rži in 200 met. stotov ovsa od kmet. zadrug ali producentov tudi v manjših koli-

činah. Podrobnejši pogoji se izvedo pri političnih in občinskih uradih.

Nesreča v trboveljakem premogokopu. Anton Rasberger, 31 let stari delavec v premogokopu v Trbovljah, se je v jami ponesrečil, ko so razstreljavali premog v jami. Ko so po strelu čez nekoliko časa šli nazaj k delu, se je še enkrat vnelo. Rasberger se je po glavi in po rokah zelo opeknel. Izgubil je oba očesa.

Ponesrečen vinotržec. S kolesom se je danes dopoldne ponesrečil v Siški Jernej Seliškari, posestnik in vinotržec v Lukovci pri Brezovci. Peljal se je v Siško. Na cesti so ga napadli psi. Ker se jih je branil, ni videl nasproti prihajajočega voza. Padel je pred voz. Voz je šel čez njega ter ga po glavi poškodoval. Desna noga g. Seliškarija je zlomljena.

Zgubil se je, kakor se nam poroča iz St. Lamberta, neki Tomaž Koci, bivši premogar. Dne 29. avg. je šel na Savo po opravih, a od takrat ni o njem ne duha ne sluha. Njegove domače skrbijo, da bi se morda ne bil ponesrečil v Savi.

Pozen cvet. Zadnji dan avgusta so zapazili v St. Lambertu na neki jablani cvet. Po grozoviti toči, ki je drevje oklestila, je začelo isto zopet odganjati in sedaj se vidi cvet.

Ameriški Sloveni. V Pueblu je umrl Fr. Novak, doma iz Biča blizu Knežaka na Notranjskem. Ponesrečil se je v Coalbannu Collor. Pripeljal se je sam po železnici k svojim rojakom. Usmiljene sestre so ga vzele v bolnišnico. Bil je 50 let star in zapuščal ženo in hčer. Bljži rojaki so zložili 70 dolarjev za njegov pogreb. — »Mir« piše: Cast. gosp. Ign. Burgar, ki je imel novo mašo v naši cerkvi pred dvema letoma, je že tri tedne v Denverju v bolnišnici sv. Antona. Naš priljubljeni rojak je skušal podnebje v Arizoni, pa ni se desti okrepčal, zato je sedaj njegova prva pot čez morje v milo domovino. Naša srčna želja je, da bi se čast. gospod kmalu pozdravil ter še znanprej deloval za zboljšanje našega naroda in za njih večni prid. Naš list »Mir« je dobival vedno veliko pomoč od imenovnega gospoda, in več naročnikov držali so list posebno zaradi podučnih in zanimivih spisov od našega častitega rojaka. — Dne 7. avgusta sta se dva Kranjca stopla na Santa Fe Ave. blizu gostilne g. Jerneja Simončiča. Eden, iz Smarja doma, pravijo mu Kočevar, je bil prišel ravno iz Denverja, in je oklal prav nevarno Gregorja Podržaja. — Ponesrečil se je M. Spehar v South Hecla rovu. Zdaj je v bolnici Calcement et Hicla. — Strela je udarila v zvonik cerkve sv. Martina v Toweru Minn., kjer župniku je č. g. Smrekar. Zvonik se je vnel, skode je nad 25.000 dolarjev. — V Jolietu blizu Rubby mosta so si Slovenci in Hrvatje sezidali toliko hiš, da je zdaj tam cela slovanska kolonija. Zdaj se tam regulira Indiana cesta, v kateri so sami Slovenci. — V Bradley Ill. je umrl Pavel Jonke, doma iz Poljan pri Starem trgu na Dol.

30.000 kron znaša glavni dobiček olomuške razstavne loterije. Opozorjamo, da bo žrebanje nepreklicno dne 25. septembra 1902 in da bodo dobitke zalagatelji po odtegnjenih 10% izplačali v gotovini.

Ljubljanske novice.

Spoštovanim someščanom. Dne 7. in 8. septembra bode v Ljubljani sestanek delegatov nepolitičnih slovenskih izobraževalnih društev. Oglašenihi je k sestanku veliko število gostov iz vseh slovenskih dežel in tudi mnogo bratov Hrvatov. Prosimo o tej priliki cenjene someščane, da tudi to pot, kakor vselej, pokažejo svojo občeznano gostoljubnost in gredo pripravljavnemu odboru pri hvalevrednem delu na roke s tem, da mu dajo na razpolago kolikor mogoče mnogo brezplačnih stanovanj, ali vsaj proti nizki odškodnini. Prepričani smo, da se bo ljubljansko prebivalstvo temu oklicu rade volje odzvalo. Oglašila za stanovanja se sprejemajo v prodajalnici g. Maksa Brusarja pred škofijo do prihodnjega petka zvečer.

15 letnica tukajšnje brivske zadruga. Danes se slovesno proslavi 15-letnica tukajšnje brivske zadruga. Ob 3. uri popoldne je bilo v »Mestnem Domu« slavnostno zborovanje, katerega se je udeležilo 90 oseb. Obširnejše poročilo jutri. Danes ob osmi uri zvečer je v »Mestnem Domu« javno izvajanje modernih in histo-

ričnih vplet. Sodelujejo člani kluba frizerjev in lasničarjev na Dunaju.

Bicikelji ukradeni. Ivan Robežnik, gostilničar na Viču, je pustil danes dopoldne pred Schneiderjevo prodajalnico na Dunajski cesti svoje kolo in je šel v prodajalnico. Ko se je vrnil, ni bilo več kolesa zvanjaj. Tat mu je je odpeljal. Kolo je bilo novo in vredno 200 kron.

Na Pšati pri posestniku Troštu je danes po noči gorelo. Ogenj je uničil hišo in hlev. V bolnico je prišel včeraj kovač Jožef Kočar, Križe št. 1. Pri delu v kovačnici mu je padla iskra v levo oko, katero mu je občeelo. Bati se je, da zgubi pogled.

Splašeni konji. Martin Dnoj, hlapec pri Javorniku na Viču, je peljal danes dopoldne po Dunajski cesti na vozu prazne zaboje. Ko je zaboj padel z voza, se je konj splašil in zdivjal. Nasproti kavarne »Evropa« je konj zadel z vozom ob drog na cesti in se ustavil. Nesreča se ni nobena pripetila.

Nagla smrt. V deželni bolnici je danes po noči nagloma umrla Marija Kristina iz St. Jurija na Stajerskem. Našli so jo mrtvo na stranišču. Umrla je bila dekla v bolnici.

Na južnem kolodvoru je aretirala policija dva mladeniča, ki sta bila namenjena odpotovati v Ameriko, pa še nista prosta vojaške dolžnosti.

Dobili so ga na — Triglavu. Včeraj smo poročali, da se pogreša ključarski pomočnik Stefan Balja. Danes so dobili njegovi znanoci od njega razglednico iz Aljaževga stolpa na Triglavu.

Ukradeni cement. Posestniku Jožefu Tomcu v Streljskih ulicah je bilo ukradenega deset vreč cementa.

Pokopali so včeraj strojevodjo državne železnice g. Pregla. Pokopali so zasebnico Meto Dachs, 90 let staro, ki je umrla v Florijanskih ulicah št. 33.

Okradeni ljubljanski agent. Ljubljanskemu trg. agentu g. K. je bilo na Ogrskem ukradenih 6000 K.

Našel je hranilnični sluga M. Mezek na cesarja Jožefa trgu 20 K.

V Ameriko jo je hotel popihati pred svojimi upniki mesar Miklič. Upniki so to zvedeli in ga zasledovali, češ, tokrat bode gotovo imel denar seboj. In res ga je včeraj na kolodvoru v Šški neki upnik ustavil. A dobil je malo. Vsega skupaj je imel premeten mesar pri sebi le 99 krajcarjev.

V mestnem logu so včeraj zvečer kosci napadli Franceta, Ivana in Antona Dolničarja iz Podutika. Slednji jo je dobil z gnojnimi vilami po glavi in je precej poškodovan. Kosci so bili iz Hraatja.

Obleko pokradel. Policija je zaprla delavca Jurija Guzelja iz Škofje Loke, ker je svojim delavcem, Toenniesovim zidarjem, Francu Živicu, Francu Gutniku, Jakobu Mozetiču in Alojziju Dilonu iz prostora, kjer so skupaj spali, pokradl vso obleko in čevlje. Okradene reči je skril v svojo postelj in v podstrešje, kjer jih je policija pri hišni raziskavi našla.

Ulom v kovček. Natarica Kočar je meseca julija čevljarjevi ženi Mariji Boskovič dala spraviti kovček, katerega je dobila končno za seboj v Pulj. Tu je Kočar opazila, da je bil kovček s silo odprt in da manjka raznih stvari v vrednosti 48 kron. Ljubljanska policija je dobila te stvari pri Boskovičevi in njeni hčeri. Dekla Marija Ogrin je povedala, da ji je Boskovičeva zapovedala, ulomiti v kovček.

Pivovarna Puntigam je kupila na Marije Terzije cesti hišo, v kateri se nahaja gostilna g. Košenine.

Bljžnje porotne obravnave se vrše še v dosedanjem poslopu v Hrenovih ulicah, ker se niso dovršene vse dela v novi porotni dvorani. Poslopje v Hrenovih ulicah se potem preuredi in preseli vanj okrajno glavarstvo.

Ljubitelj sliv na vijaku. Na T. ovem vrtu dozorele so bile slive, po katerih se je hudo skominalo 10-letnemu P. Z. V nedeljo popoldne je mislil, da ni nikogar T. ovih doma, splazil se je na vrt in začne obirati slive. Toda, o joj! Naenkrat se prikaže vrtni gospodar s palico v roki. Palica je žvižgala po dečkovem hrbtu in nič niso pomagale vse obljube dečkove, da nikdar več ne bode kradel sliv. Strogi gospodar je vzel dečka seboj v delavnico in ga za hlače in suknjič »prišrafal na hobelbank«, kjer se je moral nekaj ur pokoriti.

Meteor. mesečno poročilo. Minoli mesec veliki srpan je bil suh in tople. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celzijevih stopnjah: ob 7. jutraj 14,8°, ob 2. popoldne 23,7°, ob devetih zvečer 17,7°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 18,7°, v soglasji z normalom. Opazovanja na tlakomeru dadó 736,0 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, v soglasji z normalom. — Mokrih dnij bilo je 9, padlo je pa 74,5 mm dežja. — Prevladovali so južni vetrovi.

Kotiček za liberalce.

Blamirati se hočejo še dalje. Ko je dr. Tavčar na Dunaju rohnol zoper »škofovo« gospodarstvo v Gornjem gradu, so se pri poljedelskem ministerstvu prepi-

čali po preiskavi, da ni bilo res, kar je govoril. A to jim ni dovolj. V uvodnem članku (to je sploh vsa politika, kar je liberalci umevajo) »Narod« podaja svojim »naprednikom« sledeče ocvirke: Škof se kapricira, da bi se slovenska mladež vzgojila v fanatične klerikalne »bojevnike«, in zato »izrablja do rafiniranosti Štajersko, iz katere bo naredil kraške golicačev«. — Sploh so škofje kot »črni krugulji« »kmeta izsesavali do krvi«, »neusmiljeno odirali, kakor črno živino«, »kakor s pravcato živino«, »kmet je bil izmučen, izrabljen in izsesan do mozga« in »po hrbtu mu je neusmiljeno padal bič škofovih valptov«. — »Škof vsa kmečka posestva kakor s kleščami tišči ob tla.« Ali veste, zakaj »klerikalci« sovražijo liberalizem in zakaj duhovniki delajo proti nesramnemu časopisju? Vzrok je odkrit! Samo zaradi gornjegrajškega posestva! To je zanimiva povest! L. 1848 je — tako pripoveduje »Narod« — začudenim svojim bebcom — »vzkliknila kakor cvetka iz tal ideja »liberalizma«. Ta cvetka je bila »prosvetljena« in je postavila kmeta na lastne noge. Ker torej škofovi valpti ne morejo kmeta odirati, zato duhovniki liberalizem sovražijo! To je jasno! Zdaj ravno tega ne razumemo, zakaj »Narodov« člankar tako strašno žaluje zaradi »izgube«, ki jo ima baje škof.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

V Florenci je radi splošne stavke zbranih 6000 vojakov. Kavarne so zaprte. Sodi se, da bo štrajk trajal k večjemu še dva dni. Stavkajo delavci 42 strok. — Na padalec z bombo Sole v Selzthalu je bil anarhist. V njegovem kovčku so našli še eno bombo in anarhistične spise. Nadgozdar sobotka, ki je bil pri napadu nevarno ranjen, je umrl. — Vulkan Masaya bo prišel, kakor se poroča iz Managua, bruhati. Iz gore se čujejo močne detonacije. — Masaya. Ogrski ministri predsednik Szell je izdal odredbo, da se sme odslej masaža izvrševati le po zdravniških odredbah in pod zdravniškim nadzorstvom. — Stavke. Stavka v plinarni je v Valenciji. Istotam je tudi stavka delavcev stekla. Premogokopi okraja Loise na Francoskem stopijo dne 12. septembra v stavko. — Milijonar tat. V Budimpešti so prijeli milijonarja in večkratnega hišnega posestnika Emerika Wollstreicha v trenutku, ko je s ponarejenim ključem odprl blaginico svojega prijatelja veletržca Schwarzerja in hotel vzeti iz nje denarja. — Iz ječe pobegniti je hotel v Ogrskem Hradišču tat L. Groh. Udaril je paznika z vrčem po glavi in ga pobil na tla. Uropal je paznika ključe in hotel pbeegniti. Ob pravem času so drugi pazniki to zapazili in ga prijeli. — Obsojen izdajalec. Risar Diminich, ki je kot uslužbenec »Stabilimento tecnico« v Trstu izdajal načrte novih avstrijskih vojnih ladij neki tuji državi, je obsojen na 16 mesecev ječe. — Nadstohiš pogorelo je v Hagyglija Mad na Ogrskem.

Poljedelski strajk v Galiciji traja dalje. Dosele je bilo dovršenih predpisihem že okolo 20 strajkarskih obravnjav. Še okolo 200 s 500 obtožbami se jih ima izvršiti, in državni pravdnik neumorno kuje nove tožbe.

Obstrukcija pri učiteljski konferenci. Letošnja učiteljska konferenca v okraju Roveredo na južnem Tirolskem je bila zelo viharina. Navzoči učitelji so zahtevali, da se najprej razpravlja o gmotnem stanju tirolskega učiteljstva. — Solški nadzornik tej zahtevi ni hotel ugoditi. Vsed tega je nastal silen vrišč in zborovanje se je moralo zaključiti. Na drugem shodu se je iznova ponovil isti predlog in nadzornik je zopet prepovedal obravnavo. Ob velikem vrišču je bil shod razpuščen. Učitelji so sklenili, da zabranijo vsako zborovanje, dokler se jim ne zboljša gmotni položaj.

Z vatikanske zvezdarne. Veleučeni pater Rodriguez, katerega je nastavljal sv. Oče za ravnatelja vatikanske zvezdarne, je izdal ravnokar prvi zvezek VI. knjige svojih opazovanj na tej zvezdarini. Priznava se, da so zlasti meteorološka opazovanja patra Rodriguezza vzorno natančna in stoje med drugimi podobnimi deli te vrste na prvem mestu. P. Rodriguez naznanja tudi, da je iznašel nov način, s katerim se da ugotoviti vreme, ter ga bo kmalu predložil strokovnjakom.

Izpred sodišča.

Is šale resnica. Na Virloku so na Krasnikov večer fantje kres žgali. Kakor je običajno pri takih prilikah, da se radi fantje norčujejo eden iz drugega, tako so tudi ta večer Francetu Hafnerju radi njegovih slabih čevljev nagajali, posebno siten je bil pa posest. sin Jaka Jamnik iz Brukeljna, kateri je Hafnerja domu spat gonil. Ker je pa le ta nadalje pri fantih ostal, ne da bi bil Jamnika ubogal, čakal je poslednji na njegov odhod. — Kajti komaj se je Hafner od

fantov ločil in jo krenil proti domu, že je priletel proti njemu Jamnik in ga udaril brez povoda čez glavo in roko. Ker je bil obtoženec že večkrat zaradi enacega hudoodelstva kaznovan, prisodilo mu je sodišče 8 mesecev ječe.

Posestva ne pustiti v zakup dati Martin Lavrič, posestnice mož iz Dobovca. Jezil se je na okrajnega slugo o priliki, ko mu je ta prinesel v hišo rešitev neke prošnje. Dostavljena uloga je bila radi tega, ker je on prisilni opravitelj posestva obdolženčeve žene in je po naročilu litijske sodnije klical, da bo to posestvo dne 22. aprila t. l. v zakup dano. Začel se je hudovati nad slugo, ter ga trgal za obleko in ga hotel udariti. Grozil mu je z besedami: »Ako mi prideš v torek v štant dajat, ne boš odnesel iz Dobovca zdravih kostij.« Sodišče je Lavriča obsodilo na 6 mesecev težke ječe poojstrane z 1 postom na teden.

Redarja udarili. 4. maja t. l. so se v Kamniku v Prešernovih ulicah fantje stopili. Eden izmed njih tekel je po mestna redarja in res sta bila obadva takoj na lici mesta. Eden redar zagrabil Lorenca Berganta posest. sina iz Podgorja, drugi pa teče za nekim drugim razgrajajem. Bergant udari redarja z zaprtim nožem po levi roki in ga na to še sune s pestjo v prsa; še le potem, ko je drugi redar tovarišu priskočil na pomoč, posredilo se jima je fanta pripekljati v občinski zapor. Sodišče mu je pripoznalo dva meseca težke ječe poojstrane z 1 postom na mesec.

Z nožem sunil je Franc Rotar, posestnik v Ušeničici, dne 25. maja t. l. na Klancu Matijo Obrezo v leve nadlekti in ga težko poškodoval. Rotar dejanja ne taji. Sodišče mu je priznalo za to 1 mesec ječe, poostrene z enim postom vsacih 14 dni.

Gospodarju grozil. Voznik Janez Bek, rojen v Tukli v Galiciji, je silno razdražljiv, pijan pa celo nevaren človek. Ker sta mu njegova gospodarja službo odpovedala, grozil jima je, kakor tudi nadzorniku, dne 14. julija t. l. v Polji, da morajo vsi trije poginiti, in da bo če potem konje zastrupil, vsacega pa, kdor bo če po konje prišel, da ga bo če ubil. Sodišče ga je za to obsodilo na 3 mesece težke z enim postom vsacih 14 dni poostrene ječe.

Društva.

(Proslava z veselico.) V proslavo papeževe 25letnice je priredilo bralno društvo v Spodnji Idriji dne 24. avgusta veselico na prostem pred hišo gospoda Ivana Kenda s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav došlim gostom. 1. P. H. Sattner: »Na planine«, mešani zbor. 3. Nagovor. 4. Fr. Finžgar: »Indijski siroti«, igra v treh dejanjih. 5. H. Nedved: »Naša zvezda«, mešani zbor. 6. Srečkanje. 7. Živa slika in deklamacija. 8. Živa slika in Fr. Ferjančičev: »Pozdrav«, moški zbor. 9. Meje posameznimi točkami svira godba. — Slavnost se je prav ugodno izvršila. Vreme je bilo kraeno in prostor zelo ugoden. Oder in vse, kar je bilo treba, so pripravili nekateri društveniki sami zelo ukusno. Lepa hvala jim za to, ker so se tako potrudili. Pevske točke so se dobro izvajale. Igravci so vsi dobro igrali. Posebno so se odlikovali prednica, ciganki Kizna in Zita, lovca Melehar in Brito. Zlasti pa nas je očarala živa slika, pri kateri se je zažigal umetni ogenj. Hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli, in le želeli je, da bi se take veselice še večkrat vršile.

(XIX. veliki zbor.) »Slovenskega pevskega društva v Ptuj« se vrši ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvorani »Ptujске Citalnice« s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev: a) predsednika, b) odpora, c) računskih preglednikov. 6. Razni nasveti in predlogi. Ob 11. uri dopoldne: Generalna vaja v čitalničnih prostorih. Vspeored pevske slavnosti na vrtu č. o. minoritov v Ptuj, ki se začne ob pol 4. uri popoldne, je sledeči: 1. Smetana: Koračnica iz »Prodanca neveste«. 2. Titl: »Slovenska overtura«. 3. Volarič: »Slovenski svet, ti si krasan«, moški zbor. 4. Granada: »Mečanska«, mazurka. 5. Volarič: »Grajaka hči«, mešan zbor s tenor, sopran in alt solo. 6. Majcen: »Slovenec sem«. Venec slovenskih pesmij. 7. Emeršič: »Pozdrav iz daljave«, polka franc. 8. Tekmovanje a) mešanih, b) moških zborov. 9. Eulenberg: »Mlin v gozdu«, idila. 10. pl. Zajc: »Hrvatski dom«, veliki potpourri. 11. Volarič: »Slovenskim mladenkam«, dvoglasen ženski zbor s spremljevanjem orkestra. 12. Eulenberg: »Petrograjska vožnja na saneh«, hitra polka. 13. Paar: »Srčni tat«, gavota. 14. Hajdrih: »Jadransko morje«, moški zbor. 15. Korun: »Moj ideal«, koncertna mazurka. Sodeluje: »Celjska narodna godba« pod vodstvom Fr. Koruna. Vstopnina: a) za obitelj 2 K, b) za osebo 1 K, c) za kmete in dijak 50 v, d) pevke in pevci so prosti. Vstop je dovoljen p. n. čast. članom, povabljenim in vpeljanim gostom. Po koncertu prosta zabava s petjem, godbo in plesom v »Narodnem domu«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nemiri v Zagrebu.

Zagreb, 2. sept. Včeraj ob 8. uri zvečer so se ponovili izgrede ter so postajali vedno hujši. Ljudstvo je v velikih množicah prišlo pred poslopja srbskih tvrdk in tam vpilo ter razbijalo. Uničili so mnogo izložb. Trvdko Popović so napadli ter iz nje mnogo odnesli. Policija je bila brez moči proti izgredeknikom, pol moštva je ranjenega, mnogo v bolnišnicah. Ob pol 10. uri zvečer so rekvirirali vojaštvo. Med tem se je nemir povečal skoro do upora. Več prodajalnic je opustošenih. Iz Sukove prodajalnice so padli revolverski strelci. Na pomoč je prišel bataljon pešcev. Na Jelačićevem trgu se je nabrala silna množica, ki se ni hotela umakniti policiji. Nekemu častniku so odbili dva prsta. Še le o polnoči se je množica pomirila.

Zagreb, 2. septembra. Nemiri so se sinoči ponovili s podvojeno silo. Izgredniki so vlomili, ropali ter razdirali v srbske prodajalne in kavarne. Policija ter dva vlaka vojaštva (posadka se nahaja pri vajah) sta se izkazala prešlaba. Izgrede so trajali danes do druge ure zjutraj. Več oseb je s sabljami ranjenih. Aretirali so do 50 oseb. Danes je mir.

Kozje, 1. sept. 50-letnica nadučitelja g. Čižeka se je proslavljala v Pilštanju zelo slovesno. Ogromno ljudstva. Govor g. dr. Medveda v cerkvi naredil globok vtis. Bog ohrani krščansko mislečega vzgojitelja!

Gradec, 2. sept. Nemška ljudska stranka ponuja za prihodnje deželno-zborske volitve v okrajih, v katerih ne more priti do večine, spravo socijalnim demokratom in liberalcem.

Dunaj, 2. sept. Za deželnozbornske volitve na Nižje Avstrijskem so izdali Čehi svoj volivni oklic, ki se obrača proti vsem nemškim strankam.

Moravska Ostrova, 2. sept. Rekurz Nemcev in Čehov proti odloku, da bi prihodnje nedeljo ne smeli tu prirediti slavnosti, je odbit. Rekurz gre sedaj na notranje ministerstvo. Čehi upajo zmagati.

Belgrad, 2. sept. V srbskih krogih se govori, da stopi Matašić-Keglević v srbsko armado in da je srbskemu vojennu ministru že izročil prošnjo, v kateri podrobno dokazuje svojo nedolžnost.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah v mm.
1	9 zveč.	737.2	19.6	brezvetr.	dež	
2	7. zjutr.	736.5	15.2	sl. jug	jasno	2.1
3	2. popol.	736.0	27.6		del. obl.	

Srednja včerašnja temperatura 20.1°, normale: 16.3°

Žitne cene

od 1. septembra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	6.91	do 6.92
Rž za spomlad	7.22	7.23
" jesen	6.26	6.27
Koruzna za julij-avgust	—	—
" sept.-oktober	5.71	5.72
Oves za jesen	5.77	5.78

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	6.65	6.68
Pšenica za april	6.96	6.96
Rž za oktober	5.92	5.93
Rž za april	6.14	6.15
Oves za oktober	5.45	5.46
" april	5.70	5.71
Koruzna za maj (1903)	5.42	5.43

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	7.30	7.70
Rž južne zel.	7.10	7.60
Rž	6.30	6.60
ječmen	5.90	7.25
" ob Tisi	5.75	7.75
Koruzna ogerska	5.70	5.80
Činkvant	6.20	6.50
Oves srednji	6.05	6.20
Pišol	—	—

Dunajska borza

od 1. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101.80
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avstrijska zlata renta 4%	121.60
Avstrijska kronska renta 4%	100.15
Ogerska zlata renta 4%	121.15
Ogerska kronska renta 4%	98.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1585.—
Kreditne delnice, 160 glid.	689.—
London vista	239.75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.95
20 mark	23.41
50 frankov (napoleonor)	19.04
Italijanski bankovci	94.85
Č. kr. cekini	11.27

Matija in Anon Hočevan

bosta prodajala v sredo dne 10. septembra v grajsčini Zavrh (Novavas) pri Radečah (Zidanemmostu):

2 ponija, 2 lepa konja, dve kravi, kočijo in različna gospodarska orodja, ter do 1000 centov dobrega sena, pa kompletno kovaško orodje.

1028 1-1

Gramofon

Je najboljši in najglasnejši govorilni stroj na svetu (s tridimi ploščami.)

845 (24-21)

Avtomate za gostilne

prodaja (tudi na obroke) do največjih in najfinjših

Rudolf Weber,

urar v Ljubljani,

Starč trg št. 16

Stavišče

v najlepši legi ob Tržaški cesti v Ljubljani, obsega joče 33150 m² se prodaj celoti ali pa v malih parcelah.

Več pov. Konrad Stöcklinger, Rimska cesta št. 17.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev lesovja, preprečuje gnailobo, oprlost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BRATAEBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 15 11-4

Vnanja naročila proti povzetju.

Priznane najboljše

oljnate barve

zmlate z naglo sušecim firnežem na najnovejših strojih, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino po-barvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, 770 21

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 300.000 v rabi

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Turbine na par, naprave mlekar.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo. za par, pa

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne, klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najceneja in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstraße 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 23-11.

Zaloga za južne dele: v Gradcu, Annenstrasse 26.

Ceniki, podružne brošure, preračuni in meriti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mitteilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Trorazredna

cesarja Franca Jožefa I. višja dekliška šola v Ljubljani.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. e. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18.588.)

Gospoke ulice št. 8.

Za šolsko leto 1902/1903 bode vpisovanje dne 15., 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljstvu pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste na novo vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične sedmo šolsko leto s slovesno skupno službo božjo. Deklice, katere želé vstopiti v mestno višjo dekliško šolo, naj se v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov osebno oglase ter izkažejo z izpričevani o svojem dosedanjem šolanju, za sprejem v 1. letnik pa posebej še z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja šolskega leta.

Vaška deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, gojenke 1. letnika pa poleg tega še 4 K sprejemnine.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojeslovje, gospodinjstvo, zdravoslovje, — prostovoljni pa: lepomisje, laščina, telovadba, petje stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem poučujejo večinoma profesorji e. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo dekliško šolo je združen poseben trgovski tečaj, namenjen v prvi vrsti absolventinjam tega zavoda, potem pa tudi drugim deklicam, če so dopolnile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za trgovske nauke.

Vpisovanje za trgovski tečaj bode dne 22. in 23. septembra od 11. do 12. ure.

Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1902.

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

1032 3-1

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-14

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani.

Nastenske slike

Črnivčevo „Prvo računico“.

Zbirka obsega 25 slik. Velikost: 53 x 35 cm.

Cena nalepljenim na lepenke Kron 9.—.

Dalje priporočam:

Dimnik: »Avstrijska zgodovina za ljudske šole«.

Cena broš. K 2.—, vez. v platnu K 2.60, po pošti 20 v. več.

Z odličnim spoštovanjem

Jernej Bahovec

(prej Jos. Petrič)

trgovina papirja itd. itd.

Ljubljana Sv. Petra cesta h. št. 2.

Žrebanje nepreklicno | Glavni dobitek
25. septembra 1902. | Kron 30.000 Kron

Olomuške razstavne srečke à 1 K
priporoča J. C. MAYER, v Ljubljani. 139 5

Vse dobitke izplačajo zalagatelji po odtegnjenih 10% v gotovini.